

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	157
Land:	Armenien
Kilde:	Det svenske Regeringskansliet, Utrikesdepartementet
Titel:	"Mänskliga rättigheter i Armenien 2007"
Udgivet:	27. marts 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	15. april 2008

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Armenien 2007

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Armenien blev år 2001 medlem i Europarådet. De flesta konkreta åtaganden som gjordes för att kvalificera för medlemskap på området mänskliga rättigheter (MR), har infriats. Enligt amerikanska Freedom House ligger Armenien emellertid på gränsen mellan ”delvis fria” och ”icke fria” länder på grund av de armeniska makthavarnas begränsade respekt för politiska rättigheter och medborgerliga friheter.

Rättssäkerheten är bristfällig, godtyckliga frihetsberövanden förekommer och domstolarna utsätts ofta för politiska påtryckningar. Rapporter om brutalitet och pennalism i det militära är vanligt förekommande. Klagomålen på polisbrutalitet har ökat under 2007.

Yttrandefriheten är långtifrån fullständig och tv och radio kontrolleras av regeringen. En av de få oberoende tv-kanalerna stängdes under presidentvalkampanjens början hösten 2007. Även frispråkiga tidningar trakasseras. Våld och hotelser mot journalister har i ökad omfattning förekommit under 2007.

Genomförandet av parlamentsvalet i maj 2007 bedömdes av OSSE/ODIHR som i stor utsträckning i enlighet med internationella normer och standards, men hade allvarliga brister, både under valkampanjen, på själva valdagen och vid rösträkningen under valnatten. Oegentligheterna gällde bland annat röstköp, mutor, skrämselfpropaganda, hot, olaga telefonavlyssning, ojämlika villkor för tillträde till massmedierna, partiernas finansiering, maktmissbruk från makthavarnas sida samt regelrätt valfusk. Liknande företeelser har iakttagits under den valkampanj som började under hösten 2007 inför presidentvalet i februari 2008.

Fattigdom och arbetslöshet är utbredd, inte minst på landsbygden. Den svåra ekonomiska situationen har lett till betydande utflyttning. En stor del av befolkningen klarar sitt uppehälle endast tack vare de omfattande valutaöverföringarna från armenier i utlandet.

Ett allvarligt problem är statens bristande respekt för den privata äganderätten. Särskilt i Jerevan har många bostadsrättsinnehavare och affärsidkare fått sin egendom konfiskerad utan skälig kompensation.

Sociala och kulturella faktorer gör att kvinnor, etniska minoriteter och handikappade hindras från att delta fullt ut i samhällslivet. Kvinnors deltagande i politiken är exempelvis marginellt.

Europarådets ministerkommitté har tillsatt en särskild övervakningsgrupp för Armenien och Azerbajdzjan för att kunna följa den demokratiska utvecklingen i dessa båda länder. Sverige innehar ordförandeskapet i denna grupp.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Armenien har tillträtt:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)*, samt det fakultativa protokollet om enskild klagorätt *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*
- Konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (CERD)*
- Konventionen om avskaffande av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW)*, samt det fakultativa protokollet om enskild klagorätt
- Konventionen mot tortyr, *Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)*, samt det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)*, samt de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter och om handel med barn
- Flyktingkonventionen, *Convention related to the Status of Refugees*, samt det tillhörande protokollet från 1967

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *International Criminal Court (ICC)* har endast undertecknats.

- Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) samt tilläggsprotokoll 6 om dödsstraffet

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Enligt lag är tortyr förbjuden, men i praktiken är misshandel och beaktelser framtvingade under tvång eller hot om tvång närmast rutinmässiga.

Polisbrutalitet anmäls sällan och om så sker finns en ovilja hos myndigheterna att utreda det inträffade på ett tillfredsställande sätt. Den rapport om tortyr och omänsklig behandling i Armenien som skrevs 2006 av europeiska kommittén för förebyggande av tortyr har ännu inte kunnat offentliggöras på grund av avsaknad av klartecken från den armeniska regeringen. Klagomålen på polisbrutalitet har ökat under 2007. Åtminstone ett misstänkt dödsfall i häkte rapporterades under året – den avlidnes kropp bar märken av misshandel och polismän antas ligga bakom dådet.

Polisens rätt att hålla personer i häkte i upp till tolv timmar utan att underrätta familjemedlemmar överskrider inte sällan. Likaså överskrider ofta tiden för rätten att hålla personer i häkte utan åklagares samtycke.

Fängelseförhållandena är otillfredsställande och ibland direkt livshotande. En frivilligorganisation, "Prison Monitoring Board", har tillstånd att besöka fängelserna.

Förhållandena inom militärkåren är svåra. Ett antal värnpliktiga avlider varje år på grund av självmord, pennalism och dödsskjutningar. Det finns numera möjligheter till alternativ militärtjänstgöring med hänvisning till religiösa eller andra samvetsskäl. Den lag om alternativ militärtjänst som antogs 2004 föreskriver att sådan tjänst ska vara i tre och ett halvt år, vilket av Europarådet har bedömts vara för lång period. Armenien har därför uppmanats att anta en lag som är "förenlig med europeiska normer". Frågan är mot bakgrund av konflikten kring Nagorno-Karabach mycket känslig. Vapenvägran betraktas som opatriotiskt. En medlem av Jehovas vittnen fick fängelsestraff på två och ett halvt år för "desertering", då han vägrat göra alternativ militärtjänst under försvarsministeriets kontroll. Flera liknande fall har förekommit.

Det politiska våldet är synbart. Attentatet i parlamentet 1999 antogs ha samband med den fredsuppgörelse om Nagorno-Karabach (NK) som då hade framförhandlats. Attentatet har också senare följts av politiskt våld, till exempel i samband med val.

4. Dödsstraff

I och med inträdet i Europarådet utfäste sig Armenien att inte tillämpa dödsstraffet. År 2003 avskaffades dödsstraffet och i september 2003 ratificerade det armeniska parlamentet den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheternas sjätte protokoll om avskaffande av dödsstraffet i fredstid. Det fanns inget större opinionsstöd för att avskaffa dödsstraffet bland befolkningen eller hos politikerna. Inte minst det ovan nämnda parlamentsattentatet har bidragit till att förståelsen för avskaffande av dödsstraffet har varit begränsad.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden förekommer. Människorättsorganisationer hävdar att det finns fångar som kastats i fängelse endast av politiska skäl och att situationen förvärrats på sistone. Ett uppmärksammat fall gällde före detta utrikesminister Alexander Arzumanyan, som hölls inspärrad under fyra månader 2007 utan rättegång, under förevändning att han skulle ha ägnat sig åt penningtvätt.

Författningen garanterar fri rörlighet inom landet, liksom rätten att resa utomlands och att utvandra. Vissa begränsningar av dessa rättigheter förekommer dock. Myndigheterna kan vägra att utfärda utrikespass till personer som anses ha kännedom om statshemligheter samt till värnpliktiga.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Rättssäkerheten är mycket bristfällig. Domstolsväsendet befinner sig i omvandling och domare är fortfarande hänvisade till en förvirrande blandning av sovjetisk lagstiftning och ny lagstiftning på det civil- och straffrättsliga området. Det sovjetiska arvet tar sig bland annat uttryck i att åklagarna har ett oproportionerligt stort inflytande. En reform av rättsväsendet håller på att genomföras och förändringar i straffrättslagstiftningen, som tar hänsyn till vissa aspekter av mänskliga rättigheter, antogs år 2003. Även om den nya lagstiftningen ska utgöra en förbättring, är det främsta problemet lagens bristande efterlevnad.

Presidenten har enligt författningen inflytande över tillsättningen av samtliga domare och chefsåklagare. Domstolarna ska enligt grundlagen vara oberoende men utsätts i praktiken för starka påtryckningar från makthavarnas sida. Rättsväsendet har hittills ensidigt gynnat statens intressen. En domare avskedades nyligen sedan han fällt en dom som gick emot statens intressen. Därtill är korruptionen utbredd inom domstolsväsendet, vilket inte borgar för oberoende rättsprocesser. Framtvingade bekännelser, falska bevis och mutor

förekommer liksom att organisationer för mänskliga rättigheter förvägras rätten att närvara vid rättegångar. Missbruk av statsmakten är stor på detta område, och möjligheterna att få en rättvis rättegång är små.

Endast fem advokater uppges ha rätt att överklaga till den högsta rättsliga instansen, för vilket krävs en särskild licens.

Särskilda militärdomstolar existerar inte, men däremot finns ett militärt åklagarämbete.

En oberoende ombudsmannainstitution har inrättats. Detta gav till en början upphov till friktioner med den verkställande makten, som under uppseendeväckande former avskedade den första, kvinnliga ombudsmannen, sedan hon kritiserat regeringen för brister när det gäller mänskliga rättigheter. Efter denna inledande konfrontation har makthavarna intagit en samarbetsvilligare inställning gentemot den nye ombudsmannen.

7. Strafffrihet

Strafffrihet är ett påtagligt problem. Få fall av påstådda brott begångna av säkerhetsorganen undersöks och då endast efter kraftiga påtryckningar från organisationer för mänskliga rättigheter. Få fall av brott inom det militära har klarats upp eller åtföljts av domar eller disciplinära åtgärder.

Få fall av politiskt motiverade brott har klarats upp. Den rättegång som följde på attentatet i parlamentet 1999 resulterade i att flertalet av de elva anklagade frigavs. År 2004 dömdes några av de anklagade till livstids fängelse för påstådd inblandning i attentatet. Dock reses frågetecken kring domarnas riktighet.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Enligt Freedom House rapport för 2007 tillhör Armenien en grupp länder med icke-fria massmedia. Yttrandefriheten är begränsad, inte minst på grund av oppositionens svårigheter att få tillgång till tv-mediet. Tv och radio kontrolleras av regeringen och det finns idag inga verkligt oberoende tv-stationer kvar i landet. Man har också försökt begränsa sändingsområdet för Radio Free Europe. Oppositionspolitiker och andra oliktkänkande släpps inte fram i tv. En av de få oberoende tv-kanalerna, "Gala" i Gyumri, tvingades upphöra med sina sändningar under 2007, sedan man dristat sig till att sända ett reportage från förre presidenten och numera oppositionspolitikern Ter-Petrosians valkampanj.

Enligt Reporters sans frontières gradering av pressfriheten i världen kom Armenien 2007 på 77:e plats bland 169 länder, mellan Haiti och Kenya.

Tidningar är någorlunda fria, åtminstone i huvudstaden Jerevan, men de läses av få. Själv censur är enligt uppgift vanligt förekommande hos journalister. Våld och hot mot journalister har i ökande utsträckning förekommit under 2007. Den frispråkiga tidningen "Tjorrord Isjchanutiun" utsattes för ett politiskt betingat attentat under presidentvalskampanjen hösten 2007. Chefredaktören för den oppositionella tidningen Zjamanak Jerevan, Arman Babadzjanjan, dömdes till tre och ett halvt års fängelse för vapenvägran, en ovanligt sträng dom som allmänt anses vara ett straff för hans kritiska journalistik.

Religionsfriheten är grundlagsfäst men är i praktiken kringskuren av olika lagar. 1991 års religionslag ger den armenisk-ortodoxa kyrkan särskilt gynnad ställning som statskyrka och den samhälleliga acceptansen av nya religiösa rörelser är begränsad. Religiösa sammanslutningar – särskilt icke-traditionella religiösa grupper som Jehovas vittnen - bemöts med misstänksamhet, fördomar och trakasserier. Antalet rapporter om trakasserier mot religiösa grupper har minskat men detta tros främst bero på att många anhängare har lämnat landet.

Mötesfrihet garanteras i grundlagen och respekteras i princip i praktiken, även om vissa undantag förekommer. Flera fall har rapporterats där politiska partiers eller andra organisationers offentliga möten störts av polis eller andra av myndigheterna värvade element, vilket haft till följd att mötesfriheten upplevs som beskuren.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Armeniens politiska system har kännetecknats av en stark presidentmakt. Parlamentets roll har varit begränsad. I november 2005 ordnades en folkomröstning om en ny författning. Omfattande oegentligheter ägde rum inför och under denna folkomröstning, men även om den inte genomfördes på ett oklanderligt sätt kommer den så småningom, om och när de nya bestämmelserna trätt i kraft, att innebära betydande förbättringar. Presidentens makt ska minskas och mer makt ges åt premiärministern och parlamentet. Den nya författningen införs stegvis och ska vara fullt genomförd vid presidentvalet 2008. En viktig nyordning som infördes den 1 juli 2006 var medborgarnas rätt att vända sig med klagomål till författningsdomstolen i vissa fall.

Partiväsendet, liksom det civila samhällets institutioner, är svagt utvecklat. Arvet från Sovjetunionen är ännu inte helt övervunnet och politisk likgiltighet och apati råder i stor utsträckning. Armenien är ett klansamhälle, där släktskap och affärsrelationer binder människor samman snarare än ideologi. Innehavare

av politiska ämbeten har inte sällan kopplingar till korruption och annan kriminell verksamhet.

Armenien har intagit en avvisande hållning till att använda fingeravtryck vid identifiering av röstande, trots att detta rekommenderats av såväl Europarådet som OSSE/ODIHR.

Nyval till parlamentet ägde rum i maj 2007. I OSSE/ODIHR:s slutgiltiga bedömning uppgavs valet i stort sett ha gått till i överensstämmelse med internationella normer för demokratiska val. Samtidigt konstaterades mycket omfattande brister, både under valkampanjen, på själva valdagen och vid rösträkningen under valnatten. Oegentligheterna gällde röstköp, mutor, skrämselfpropaganda, hot, olaga telefonavlyssning, ojämlika villkor för tillträde till massmedierna, partiernas ogenomskinliga finansiering, regeringens utnyttjande av sin maktposition, valfusk med mera.

De armeniska oppositionspartierna och ett stort antal enskilda organisationer fördömde valets genomförande och betecknade det som ”skamligt”. Förre presidenten Levon Ter-Petrossian uttryckte sig på följande sätt: ”Trots att de nyligen hållna parlamentsvalen bedömdes positivt av det internationella samfundet, var de kanske de mest vanhedrande i vårt lands historia, ty valfuskets doldes så listigt att inte ens valövervakarna kunde upptäcka det.”

Valkampanjen inför presidentvalet i februari 2008 påbörjades under hösten 2007. Oegentligheter liknande dem som förekom inför parlamentsvalet i maj 2007 har iakttagits: mutor, hot, misshandel, trakasserier, användning av administrativa resurser, skrämselfpropaganda, bristande pressfrihet, smutskastning, telefonavlyssning m.m. En av de få oligarker som vågat sälla sig till oppositionen, Chatjatur Sukjasian, har utsatts för vad som kallas för ”ekonomisk terror” från makthavarnas sida.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Enligt grundlagen har medborgare rätt att bilda och tillhöra fackföreningar. I praktiken har fackföreningsväsendet försvagats på grund av hög arbetslöshet (uppåt 30%) och dålig ekonomi. Framgångsrika arbetsgivare uppmanas ofta av staten att själva sätta löneskalorna och industriledare sätter ofta löner utan att samråda med de anställda.

Strejkrätt finns men strejker förekommer sällan eftersom det varken finns finansiella resurser att genomföra en strejk eller rättsligt skydd mot repressalier.

Fackföreningar kan i princip bli medlemmar av internationella organisationer. Armenien har ratificerat sju av ILO:s centrala konventioner på området.

Ett allvarligt problem är statens bristande respekt för den privata äganderätten. Särskilt i Jerevan har många bostadsrättsinnehavare och affärsidkare blivit vräkta utan att få skälig kompensation.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Efter att tidigare ha haft en relativt väl utbyggd sjuk- och hälsovård och hög läkartäthet har läget försämrats påtagligt i och med landets ekonomiska problem. Medellivslängden sjunker men spädbarnsdödligheten minskar. Abort utgör fortfarande den vanligaste formen av födelsekontroll. Enligt regeringsbeslut skall hälsovården bli kostnadsfri.

12. Rätten till utbildning

Utbildningsväsendet är väl utbyggt, och traditionellt står sig Armenien väl i jämförelse med andra länder i före detta Sovjetunionen. Utbildningen är allmän och i princip gratis. Den ekonomiska krisen har emellertid drabbat utbildningsväsendet hårt med bristande resurser som följd. Vid de flesta lärosäten går det numera att köpa sina examina för pengar. Läraryrket är ett utpräglat låglöneyrke med låg status och dominerat av kvinnor.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Inkomstfördelningen är synnerligen sned i Armenien. Inkomstklyftorna växer oroväckande och landsbygdsbefolkningen blir allt fattigare. Majoriteten av befolkningen lever i fattigdom såsom denna definieras av myndigheterna. Cirka 43 procent uppges leva under fattigdomsstrecket (mindre än 2 USD per dag) medan 16 procent räknas till de extremt fattiga med en inkomst på 1 USD per dag. Antalet extremt fattiga har inte minskat. Den av regeringen fastställda minimilönen räcker inte att leva på. Enligt UNDP:s Human Development Index för 2007 kommer Armenien på 83:e plats, i samma kategori som Kina och Turkiet.

En mycket viktig faktor för levnadsstandarden utgörs av de valutaöverföringar som görs av armenier i utlandet. Dessa uppgår enligt Världsbanken till 700 miljoner USD per år – att jämföra med den armeniska statsbudgeten på drygt 1 miljard USD per år.

Den svåra ekonomiska situationen har lett till betydande utflyttning. Under de senaste tio åren har befolkningen minskat från cirka 3,7 miljoner 1989 till nuvarande nivå på ungefär tre miljoner.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Diskriminering grundad på ras, kön, religion, handikapp eller språk är förbjuden enligt grundlagen. Sociala och kulturella faktorer hindrar emellertid kvinnor, etniska minoriteter och handikappade att delta fullt ut i samhällslivet.

I teorin åtnjuter kvinnor samma rättigheter som män, men inte i praktiken. I dag domineras det armeniska samhället av män. Jämställdhet mellan könen är än så länge en icke-fråga. Kvinnors deltagande i det politiska livet är marginellt, under 10%. I nuvarande regering finns det endast en kvinnlig minister, kulturminister Hasmik Poghosian. I parlamentet är f.n. 12 av de 131 ledamöterna kvinnor.

Det finns ingen lag som förbjuder en man att misshandla sin hustru. Få fall av våld inom hemmets väggar polisanmäls.

Det finns inget förbud mot prostitution, däremot är koppleri förbjudet.

Rapporter om handel med kvinnor förekommer och antalet fall av människohandel har ökat. Statens intresse för att ta itu med problemet har varit begränsat men ett större engagemang har på senare tid kunnat förmärkas.

15. Barnets rättigheter

De förmåner som erbjuds barn, är mycket begränsade. Skolgång är obligatorisk till 16 års ålder och avgiftsfri. I praktiken är förhållandena i skolorna ofta undermåliga, och föräldrarna får skjuta till pengar för att betala lärarna.

Barn garanteras fri sjukvård upp till åtta års ålder för vissa sjukdomar och vid akutfall. Kvaliteten på vården är inte sällan undermålig, och ofta erfordras pengar för att få adekvat läkarvård.

Barn kan få arbeta från 16 års ålder och med vissa undantag redan från 14 års ålder, om läkare och fackförening tillstyrkt. Barn under 18 år får enligt lagen inte engageras i svåra eller farliga arbeten, nattarbete eller andra arbeten, som kräver mer än sex timmars arbetsdag per dygn. Armenien har ratificerat ILO:s konvention 182 angående de mest krävande formerna av barnarbete.

Det finns ett växande antal gatubarn i Armenien. Då föräldrars ekonomi inte ger dem möjlighet att garantera sina barn utbildning, placeras ett stort antal

barn på barnhem för föräldralösa. Antalet sådana barn har blivit så stort att regeringen beslutat betala bidrag till de föräldrar som tar tillbaka sina barn från dessa barnhem. I övrigt litar regeringen på att utländska bidragsgivare ska stödja gatubarnen.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Armenien är ett etniskt mycket homogent land, ungefär 95 procent av befolkningen utgörs av etniska armenier. Konflikten om Nagorno-Karabach ledde till att nästan hela den azeriska minoriteten lämnade Armenien. De få azerier, som valt att stanna, lever isolerade och utsätts för social diskriminering. Det finns dock inga rapporter om diskriminering av ryssar, judar, greker och assyrier som lever i Armenien. Den största minoriteten, de kurdiska yeziderna, uppger att den ibland diskrimineras av lokala myndigheter.

Inga företrädare för de nationella minoriteterna finns representerade i vare sig parlament eller regering.

Toleransen mot andra religiösa grupper än anhängare till den kristna armeniska kyrkan är alltså begränsad.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Sexuellt umgänge mellan män var tidigare förbjudet. I den nya strafflagstiftning som antogs häromåret, togs den artikel som straffbelade homosexuellt umgänge bort. Homosexualitet är dock fortfarande inte socialt accepterat i det armeniska samhället, vilket gör att homosexuella döljer sin läggning för omgivningen. Trakasserier på grund av sexuell läggning uppges ha utförts av polis och militär.

Några uppgifter om bisexuella och transpersoners situation föreligger inte.

18 Flyktingars rättigheter

Över 300.000 etniska armenier flydde till Armenien från Azerbajdzjan i samband med Nagorno-Karabachkonflikten 1988. Dessa beviljades flyktingstatus. Många av dem väntar fortfarande på att integreras i det armeniska samhället. Cirka 12 000 personer bor i temporära bostäder, så kallade "shelters". En medborgarskapslag från 1996 ger etniskt armeniska flyktingar rätt att få armeniskt medborgarskap, förutsatt att de är statslösa samt har bott i landet i tre år. Intresset att söka medborgarskap är dock litet då många flyktingar upplever att flyktingstatus erbjuder större trygghet.

Rapporter finns om flyktingar, som tvingats återvända till länder där de riskerar förföljelse. Det finns en trend bland flyktingar - liksom bland stora delar av befolkningen i övrigt - att lämna landet, främst på grund av den svåra ekonomiska situationen.

19. Funktionshindrades rättigheter

Enligt grundlagen har funktionshindrade rätt till kostnadsfri hjälp från samhället. I praktiken är dock regeringens svårigheter att leva upp till sina åtaganden påtagliga, och den hjälp som ges är högst rudimentär. Trots ökade anslag till hälso- och sjukvård tycks dessa medel inte ha kommit de funktionshindrade till godo. Många statliga institutioner för funktionshindrade har stängts på grund av bristande finansiering, och de flesta funktionshindrade försörjs av sina familjer eller tack vare internationella donationer.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Regeringen respekterar i allmänhet inhemska och internationella organisationers rätt att övervaka frågor om mänskliga rättigheter. Det finns ett antal oberoende organisationer för mänskliga rättigheter, som öppet kritiserar vad de finner utgöra brott mot de mänskliga rättigheterna. Internationella rödakorskommittén har tillträde till fängelser och häkten.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

Europarådets ministerkommitté har tillsatt en särskild övervakningsgrupp för Armenien och Azerbajdzjan för att regelbundet kunna följa den demokratiska utvecklingen i dessa båda länder. Sverige innehar för närvarande ordförandeskapet i denna kommitté. OSSE (organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) har kontor i Jerevan och förmedlar utbildning och rådgivning i frågor om mänskliga rättigheter. FN-kontoret i Jerevan övervakar i viss mån läget med avseende på de mänskliga rättigheterna. FN:s utvecklingsprogram UNDP gör insatser på området mänskliga rättigheter, bland annat i jämställdhetsfrågor.

Den handlingsplan för samarbetet mellan Armenien och EU inom ramen för EU:s grannlandspolitik som undertecknades den 14 november 2006, innehåller två prioriterade områden som gäller mänskliga rättigheter: stärkandet av demokratiska strukturer och av rättssamhället samt ökad respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

I den samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Södra Kaukasien t.o.m. 2009 som antogs av regeringen i januari 2006, föreskrivs att ”det huvudsakliga målet för utvecklingssamarbetet i Armenien skall vara att stödja demokratiprocessen och öka respekten för de mänskliga rättigheterna. I detta arbete skall de fattigas perspektiv vara vägledande”. Svenska Sida stödjer insatser för demokrati och mänskliga rättigheter i Armenien bland annat genom UNDP:s utvecklingsprogram och Ombudsmannen. . Sidas utvecklingssamarbete med Armenien skall fasas ut.